

tidigt allermindest formuende Kommuner Krav i langt større Grad netop paa Grund af det store Antal af Stoler, som der er nødvendigt. Naar Børnene ikke skulle have om ikke Mile saa dog halvt milevide Strækninger til Skolerne, saa skal der være mange af dem, saa skal der være Lærere ved hver Skole, og naar Undervisningen skal have Noget at betyde, skal det ikke blot være de saakaldte Vinterlærere, som beskæftige sig med de alleryngste Dele, men saa skal der finde en saadan Besættelse af Lærerposterne og Lærerpladserne Sted, at Kravene overalt i Kommunerne i lige fuldt Maal kunne fyldtgjøres. Men skal det ske, saa se vi, og saa lærer Erfaringen os, hvilke store Krav der stilles til Kommunerne. Vi have hørt de største Vanstueligheder at sægte imod for blot at komme saa vidt, at ikke Afstanden alene skal gøre Skolegangen umulig for de Skolebørn; men der kommer netop det brændende Punkt, det er Beføstningen. Den ærede sidste Taler har jo hentydet dertil ved at omtale Skolebygningerne. Deri ligger en meget stor Vanstuelighed, men det er efter min Mening dog en af dem, der kan overvindes, naar man søger for ordentlige og solide Bygninger, thi saa forvindes Udgifterne om ikke altfor lang Tid; men de vedvarende Udgifter til Lærerne blive ved. Nu er det som sagt ganske vist, at der ved dette Lovforslag er ydet et væsentligt Tilskud til Lærersalæren, navnlig ved Alderstillelegene, som jo bliver en Del af Lønningen, men der vil alligevel blive en stor Byrde tilbage for Kommunerne. Jeg siger det ikke som Noget, der skal afstrække fra at gaa ind paa Lovforslaget, men fordi jeg mener, at man ved ethvert Forhold bør gjøre sig Sagen klar, men skal ikke gaa let bort fra den, men man skal se Vanstuelighederne lige i Øinene.

Jeg vilde komme lidt i Forlegenhed, hvis jeg skulde gaa udenfor en almindelig Udtalelse med Hensyn til Lovforslaget, en almindelig anbefaling for Lovforslaget, men jeg kan dog ikke ganske lade være at dvæle ved de enkelte Poster i Forslaget, og naar jeg da nogenlunde vil følge Paragrafordningen, saa møder jeg først § 3, hvor det meget omtalte Spørgsmaal om Mulktering for Skoleforømmelser er behandlet. Jeg tiltræder ganske den Anskuelse, at det ikke kan overlades Forældrene at afgjøre, om deres Børn skulle vogn op i fuldstændig Uvidenhed eller ikke. Der som man vilde det, saa vilde man desværre faae mange Exemppler paa, at en saadan Opvoget i Uvidenhed vilde ske. Det tror jeg imidlertid, at vi Alle sammen ville være enige i, at det ikke kan tilstedes, og det er ogsaa denne Betragtning, som har været Grunden til, at Mulkteringsystemet er blevet indført. Der er noget Stødende deri, der er noget Ubegribeligt deri, og kan Noget paavise noget andet Midde, saa skal det være mig kjært. Det forekommer mig, at Slutningen af § 3 staar lidt mytist, men det er det Samme, kan

man finde en anden Vej til at fremkalde det, som Skolemulkterne skulde have fremkaldt, skulde det være mig særdeles kjært. — I § 4 er der, navnlig hvad Undervisningen i den egentlige Skole angaar, truffet nogle Bestemmelser, som jeg ikke ganske kan tiltræde, som de foreligge; men jeg vil ikke dvæle ret længe ved dem, thi jeg tror, at naar det her hedder, at Hverdagsundervisningen kan bringes ned til hver anden Dag, og naar det hedder i Slutningen, at Børn af de øverste Klasser kunne fritages for Skolegang i Sommerhalvaaret, vil Følgen deraf blive, at de ville faae mindre Skolegang, end de nu have, thi rigtignok kunne de nu ofte fritages for Sommer-skolegang, men saa gjøres det dog i Regelen til Betingelse, at de skulle have Hverdagsundervisning. I saa Henseende er det rigtignok ogsaa allerede bemærket, at Hverdagsundervisningen kan være meget forskjellig, og det kan vistnok derfor være fornødent at have nærmere Bestemmelser om, hvad der skal forstaaes ved Hverdagsundervisning, om der derved skal forstaaes Formiddagsundervisning eller Eftermiddagsundervisning, eller hvorledes det skal forstaaes, men det vil vel ogsaa kunne oplyses af administrativt Vej. — Bestemmelserne i § 10 om, at en Kommunes Bestyrelse kan forene sig med Bestyreren af en privat Skole om at overtage Undervisningen, er vist meget anbefalelig, naar det rette Tilsyn føres dermed, og ligeledes tror jeg, at, hvad der i § 10 anden Passus er ansført om, at en Kommunes Bestyrelse kan forene sig med Bestyrelsen for en Nabo-kommune, er meget ønskeligt, fordi vi netop derved mulig ville komme ud over de lokale Vanstueligheder, som i mange vidtstrakte Kommuner fremkomme, naar alle de i Kommunen yderst Boende skulle indbrages til en Skole, medens de maatte kunne være boende meget nærmere ved en Skole i en Nabo-kommune. Der vil nok optaa nogle pekuniære Afspørgningsmaal mellem Kommunerne, men det tror jeg nok, man vil kunne komme ud over, uden at komme Landkommunalloven for nær. — Jeg sprang forbi et Spørgsmaal i § 7, som jeg ikke veed, hvorledes man faktisk eller praktisk vil komme ud over, nemlig at der skal stræbes hen til, at Undervisningen baade i den egentlige Skole og i For-skolen kan blive givet i Klasser, der ere beregnede paa at være eet-aarige, thi deraf vil jo følge, at man, naar Børnene fra det tiende Aar skulle gaa over i den egentlige Skole, vil faae 4 Klasser. (Ministerens for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Ja!) Det vil saa i alt Fald formentlig forudsætte et større Antal Lærere, thi een fast Lærer vil dog umulig kunne klare det med 4 Klasser. Det er jo heller ikke udelukket, at der kan være flere Lærere, det veed jeg nok, men det pekuniære Standpunkt for Kommunerne er det, som derved kommer i Betragtning. — Naar det i § 13 gjøres til en Betingelse for Bidragene til Folkehøjskolerne, at de